

E rawa talega ni da vakavulica vei ira na luveda me ra dau vakayagataka vakavuku na nodra gauna. Ena gauna eso, me vakataki Sonya Carson, eda na gadreva me da vakadeitaki keda ena yalololoma ka yalana na nodra gauna na luveda ena retiyaloyalo kei na veiyaya vakalivaliva tale eso sa monataka tiko vakalevu na nodra bula. Me da vagolesa na nodra gauna ki na veisasaga yaga ka salavata kei na kosipeli. Ena tu beka eso na veisaqa taumada, eso na vosakudrukudru, ia me vakataki Sonya Carson, sa gadrevi me tu vei keda na raiyawa kei na yalo me da vakadeitaka. Ena dua na siga era na qai ciqoma ka vakavinavinakataka na luveda na veika eda sa vakayacora. Kevaka eda sega ni cakava, o cei me na cakava?

Me da na tarogi keda kece beka: sa soli tiko beka vei ira na luveda na noda sasaga vakayalo, vaka-vakasama, kei na cokocokonaki vinaka duadua, se soli tiko beka vei ira na vo ni noda gauna kei na taledi, ni da sa solia na noda igu kaukauwa duadua ki na veikacivi vaka-Lotu se na noda cakacaka eda saumi kina? Ena bula sa bera mai, au sega mada ni kila kevaka ena kilai kina na itutu vakabisopi se peresitedi ni iSoqosoqo ni Veivukei, ia au kila ni itutu vakata-gane vakawati kei na yalewa vakawati, tama kei na tina, ena tomani ka vakarokorokotaki kina, ena vuravura tawavakaiyalayala. Oqori e dua na vuna sa rui bibi kina me da rokova na noda itavi vakaitubutubu e vuravura oqo me rawa ni da vakarautaki kina ki na itavi cecere cake, ia e tautauvata, ena bula sa bera mai.

Ni da itubutubu, me da toso ena veivakadeitaki ni na sega ni laivi keda duadua tu na Kalou. Ena sega vakadua ni solia vei keda na Kalou e dua na itavi ka sega ni solia mai na veivuke vakalou—oqori au rawa ni vakadinadinataka. Me da yaco me da qasenivuli taumada ni kosipeli ka ivakaraitaki vei ira na luveda ena noda itavi vakalou vakaitubutubu, ka veitokani kei na Kalou, sa noqu masu ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Ben S. Carson, *Gifted Hands: The Ben Carson Story* (1990).

Mai vei Elder Jörg Klebingat
Ena Vitusagavulu

Vakanamata ki na iDabedabe Vakatu ni Kalou ena Yalodei

Na nomu vakayagataka na Veisorovaki i Jisu Karisito sa rawa ni o tekivu vakalevutaka cake nomu tudei vakayalo nikua kevaka o sa tuvakarau mo vakarorogo ka cakacakataka.

Ena dua na ivakatautauvata mai na 1 ki na 10, ena vakaevei beka na nomu vakarautaka na nomu yalodei vakayalo ena mata ni Kalou? Sa tiko beka na nomu ivakadinadina ni o sa rawa ni rawata na bula tawamudu ena veika o sa vakayacora tiko ena gauna oqo me vaka e dua na Yalododonu Edaidai? E rawa beka ni o tukuna e lomamu ni sa marautaki iko tiko na Tamada Vakalomalagi? Na cava soti e basika mai nomu vakasama kevaka e dua na nomudrau veitarotarogi kei na iVakabula ena loma ni dua na miniti mai oqo? Ena levu beka na ivalavala ca, veivutuni, kei na malumalumu ena vakaosootaka na nomu vakanananu, se o na vakila na reki kei na yalo nanamaki? Ena rawa beka ni o raica yani na Matana se o na levea? O na wawa toka beka ga e katuba se o na lako yani Vua ena yalodei?

Ena gauna e sega kina ni rawata na meca me vakauqeta e dua na Yalododonu malumalumu ia e sasaga tiko me vakataki iko me laiva na nona

vakabauta tiko e dua na Kalou dau-loloma, ena sasaga vakaukauwa sara me vakalevutaka cake ena kena levu duadua e rawa ni rawata na kemudrau veiyawaki kei na Kalou. E kila tiko na meca ni vakabauti Karisito—na mataqali vakabauta ka na vakavurea na yalololoma dina kei na cakacaka mana qaqa—ena dau salavata vakavoleka kei na yalodei ena nomu segata mo digitaka na dodonu. Oqori na vuna ena segata kina o koya me curuma na yalomu ka lasutaki iko—na lasu ni sega ni marautaki iko na Tamada Vakalomalagi, ni na sega ni yacovi iko na Veisorovaki, ka sega ni vakaibalebale me da kakavaka yani, ni ra vinaka cake mai vei iko na tamata kecega, ni o sega ni kilikili, kei na udolu tale na mataqali vakasama ca vakaoqori.

Ni o vakatara me kelikeli e yalomu na domo vakaoqori, ena sega ni rawa ni o vakanamata yani ki na idabedabe vakatu ni Kalou ena yalodei. Se cava ga o cakava, se cava ga o na masulaka, se vakanuinui cava ga ni

cakamana ena tu vei iko, ena dau tiko ga na vakatitiqa e rauta me sivita tani tiko na nomu vakabauta—sega walega ni nomu vakabauta na Kalou, ia na nomu nuitaki iko sara mada ga. Na bulataki vakaoqo ni kosipeli e sega ni lasa, ka sega talega ni vinaka. Me kena isoqoni, e sega sara ga ni gadrevi! Na vakatulewa ni veisau e nomu—ka nomu taudua.

Au via wasea e ono na vakatutu me cakacakataki, kevaka ena muri, ena vakaseyavutaka na domo ca oqo ka vakalesuya mai vei iko na mataqali veivakadeitaki malumu kei na dei vakayalo ka rawa ni nomu kevaka o vinakata. Se cava ga na ivakarau o solia vei iko ena ivakatautauvata 1 ki na 10 oya, na nomu vakayagataka na Veisorovaki i Jisu Karisito, sa rawa ni o tekivu vakalevutaka cake nomu tudei vakayalo nikua kevaka o sa tuvakarau mo vakarorogo ka cakacakataka. Au na vosa vakadoudou, ka nuitaka meu veivakatataki cake ka sega ni veivakacudru.

1. Raica me nomu itavi na nomu taqomaki vinaka vakayalo. Muduka nomu bilitaka e dua tale ena veika o sotava, muduka na vakadonui iko, ka kakua ni vakaiulubale tiko ena kena sega ni rawa ni taucoko nomu sasaga mo talairawarawa. Ciqoma ni o “sereki tu ena bula vakayago” ka “sereki mo digitaka na galala kei na bula tawamudu” (2 Nifai 2:27). Na Turaga e kila vinaka na veika o sotava tiko, ia

e kila tale tu ga vakavinaka kevaka o digitaka tikoga mo kakua ni bulataki vakavinaka na kosipeli. Ke vakakina, vakadinadinataka, ka segata mo uasivi sara ena ituvaki ni bula o tu kina. *Ena vakalevutaki cake na nomu tudei vakayalo ena nomu raica me nomu itavi na nomu taqomaki vinaka vakayalo ena nomu vakayagataka e veisiga na Veisorovaki i Jisu Karisito.*

2. Raica me nomu itavi na nomu taqomaki vinaka vakayago. Na yagomu kei na yalomu erau cokovata me qai vakatokai me o iko (raica na V&V 88:15). Ni vakani na yalo ka vakaweletaki na yago, sai koya na valetabu, e dau vakavuna na duidui vakayalo kei na yalolailai. Kevaka e sega ni tu vinaka na yagomu, kevaka e dragali vei iko na yagomu, ka rawa ni o cakava kina e dua na ka, cakava sara! E vakavuvulitaka o Elder Russell M. Nelson ni dodonu me da “raica na yagoda me noda dui valetabu” ka dodonu me da “qarauna na ka eda kania ka dau vakaukauwa yago me da kaukauwa” (“We Are Children of God,” *Liahona*, Jan. 1999, 103).

E vakavuvulitaka o Peresitedi Boyd K. Packer “ni yaloda kei na yagoda erau cokotivata ena dua na ivakarau me yaco kina na yagoda me iyaya ni cakacaka ni noda vakasama ka yavu ni noda ivakarau ni bula” (“The Instrument of Your Mind and the Foundation of Your Character,” [Church Educational System fireside

2 ni Fepe., 2003], 2; speeches.byu.edu). O koya gona, yalovinaka dau vakatulewa vakamatau ena veika mo kania ka vakabibi ena levu ni ka mo kania ka dau solia ki na yagomu na kaukauwa e gadreva ka ganita. Kevaka e rawa e yagomu, vakatulewataka nikua mo itaukei ni nomu vale ka tekivuna e dua na parokaramu e veigauna ni vakaukauwa yago, ka ganita na veika o rawa ni cakava, salavata kei na ivakarau ni kana bulabula. *Ena levu cake na tudei vakayalo ena gauna sa lewa kina na nomu bula vakayago na yalomu, ena veivuke ni iVakabula.*

3. Taura me tiki ni nomu bula na talairawarawa mai vuniyalomu. Vakadinadinataka ni sega ni rawa ni o lomana na Kalou ka sega ni lomana na Nona ivakaro. E matata ka rawarawa na nona ivakatagedegede na iVakabula: “Kevaka dou sa lomani au, dou talairawarawa ki na noqu ivunau” (Joni 14:15). Na talairawarawa ena digidigi ena kauta mai na veivakalougatataki e digitaki, vakakina ni digitaki e dua na ka ca vakalevu mai na dua na ka ca, e se digidigi cala tikoga. E sega ni rawa ni o sarava e dua na iyaloalo ca ka namaka me savasava tikoga nomu nanuma baleta ni o sega ni sarava e dua na iyaloalo *ca vakalevucake*. Na kena rokovi ena yalodina eso na ivakaro ena sega ni dodonu kina na kena vakaweletaki eso tale. A kaya vakadodonu kina o Abraham Lincoln: “Niu cakavinaka au dau

lalai kei na ka lelevu, ena gauna totolo ena nomu vakayagataka na Veisorovaki nei Jisu Karisito.

5. *Yaco mo daumaka sara ena veivosoti.* “Ia koi au na Turaga au na vosoti ira ga kau sa lewa, ia koi kemudou sa kilikili mo dou vosota na tamata kecega” (V&V 64:10). Vosota na tamata kecega, na ka kecega, ena veigauna kecega, se dau tovolea mada ga mo cakava vakakina, ka vakatara kina na veivosoti ena nomu bula. Kakua ni dau katona na ca, kakua ni dau cudrucudru, veivosoti ka guilecava vakatotolo, ka kakua vakadua ni nanuma ni o vakuwai mai na ivakaro oqo. *Ena levu cake na tudei vakayalo ni o kila ni kila tu na Turaga ni sega ni o katona tu na ca ena vukuna e dua tale.*

6. *Ciqoma na veivakatovolei, na dredre, kei na “ka vakidacala” me tiki ni bula oqo.* Nanuma tiko ni o tiko eke mo vakadinadinataki ka vakatovolei, “[o] na muria na veika kece sa vakarota vei [iko] na Turaga na [nomu] Kalou se sega” (Eparama 3:25)—ke rawa niu vakuria, “ena veituvaki ni bula kecega.” E milioni vakamilioni na tacimu kei na ganemu era sa vakatovolei vakakina se ra sa vakatovolei tiko oqo, a cava me kua kina o iko? Eso na veivakatovolei era yaco mai ena vuku ni nomu talai-dredre se vakawelewele. Eso tale na vakatovolei e yaco mai ena nodra vakawelewele eso tale se baleta na vuravura lututani oqo. Ni ra yaco mai na veivakatovolei oqo, sa tekivu me ra kaburaka na agilosu ni meca ni o cakacala, oqo e dua na itotogi, e dua na ivakatakilakila ni sega ni lomani iko na Tamada Vakalomalagi. Kua ni kauwaitaka oqori! Ia, tovolea vakaukauwa mo matadredredre, rai ki lomalagi, ka kaya, “Au ciqoma Turaga. Au kila na cava oqo. E dua na gauna meu vakadinadinataki au kina, se sega beka?” Qai veitokani kei Koya mo vosota vakavinaka ki na ivakataotioti. Ena ka levu cake na tudei vakayalo ni o ciqoma oqori “e vakavuqa ni dau vakatarai me curu ki na [nomu bula] na veivakatovolei kei na buladredre baleta na veika dodonu [o] sa cakava tiko” (Glenn L. Pace, “Crying with the Saints” [Brigham

lomavinaka, Niu cakaca e dau ca kina na lomaqu” (ena William H. Herndon kei Jesse William Weik, *Herndon’s Lincoln: The True Story of a Great Life*, 3 vols. [1889], 3:439).

Vakakina, me caka na ka vinaka ena inaki dodonu. Na Turaga, o koya e dau “vinakata na yalo sa malumalumu ka talairawarawa” (V&V 64:34) ka dau “kila . . . na nanuma ni lomamudou kei na inaki ni yalomudou” (V&V 33:1), e kila na vuna dou lako kina ki lotu—se o ni tiko walega vakayago se o ni sokalou vakaidina. E sega ni rawa ni o lagata ena Sigatabu, “I Papiioni, Papiioni, sa lai moce” ka qai vaqarai koya ka via tiko vata tale kei koya ena vica ga na gauna e muri (“Matabete kei Isireli,” *Sere ni Lotu*, naba 194). Nanuma na vakawaleni ni veika vakayalo ena sega ni kauta mai na marau. Me nomu bula taucoko na Lotu kei na kosipeli vakalesui mai, me kua ni dua walega na tiki ni nomu bula e taudaku se bula ni veimaliwai. Digitaka edai o koya mo na qarava ena ka vakavosa walega—me yacova na gauna o sa bulataka kina

(raica na Josua 24:15). *Ena levu cake na tudei vakayalo ni o sa segata dina tiko, ena inaki dodonu, mo bulataka e dua na bula vakatabui e dina ni tu na noda malumalumu!*

4. *Yaco mo daumaka sara ena veivutuni e taucoko ka totolo.* Baleta na Veisorovaki i Jisu Karisito e ka dina, ka dodonu me dau vakayagataki ena lomasoli ena 24/7, baleta ni na sega vakadua ni oti koso. Taura na Veisorovaki i Jisu Karisito kei na veivutuni ni ka e dodonu me marautaki ka vakayagataki e veisiga me vaka na nona ivakaro na Vuniwai Levu. Tauyavutaka e dua na ivakarau tomani tiko, marautaki ka rekitaki ni veivutuni ena nomu cakava me ivakarau ni nomu bula ni digidigi. Ni o vakayacora vakakina qarauna na veitemaki ni lokuyara, ka kakua ni namaka me tokoni iko kina o vuravura. Dei toka na matamu vua na iVakabula, kauwaitaka vakalevu na ka e nanuma o Koya me baleti iko, laiva me qai muri mai na kena isau. *Ena levu cake na tudei vakayalo ena nomu lewa vakataki iko ena yaloreki mo veivutunitaka na ivalavala ca,*

Young University devotional, Tise. 13, 1987], 2; speeches.byu.edu).

Niu vakatulewataka tiko na Tabana ni Kaulotu e Ukraine Kyiv, au taroga ena dua na gauna e dua vei ira na noqu goneyalewa yalodina se cava sa rui dau raici koya sobu kina, se cava sa rui dau taura kina vakabibi eso na ka lalai. Na kena isau mai vua e dua na ivakaraitaki uasivi sara ni dua e vakarorogo tiko ki na domo cala ena nona kaya, “Me kakua ni dua e toboki au kina.”

Kemuni na taciqū kei na ganequ, na noqu ivakasala vua na daukaulotu goneyalewa oqo sa noqu ivakasala vei kemuni: vakadinadinataka ka sotava na nomu malumalumu, me kakua ni tarovi iko, baleta eso vei ira era na nomu itokani tiko me yacova ni o sa biuta na bula ena vuravura oqo. Se cava ga na kemu ituvaki ena gauna oqo, na gauna ga o digitaka kina ena nomu lewa vakataki iko na veivutuni dina, ena yaloreki, e veisiga ena nomu segata mo cakava na kena vinaka duadua o rawata, ena ologi iko ka muri iko ena vanua kecega o lako kina na Veisorovaki ni iVakabula. Ni o bula ena ivakarau oqo, sa na rawa vakaidina, me “bokoci na nomuni ivalavala ca” (Mosaia 4:12) ena veiauwa ni veisiga, ena veisekodi ni veiminiti, ka da savasava kina ka vakadonui ena mata ni Kalou e *veigana kece*.

E nomu na itavi dokai, kevaka o vinakata, mo kila vakataki iko, nikua se dua na gauna lekaleka oqo, ni o vakamarautaka tiko na Kalou e dina ni tu na nomu malumalumu. Au vakadinadinataka e dua na iVakabula dauloloma ka namaka me da bulataka na ivunau. Au vakadinadinataka e dua na iVakabula e dau vinakata vakalevu me vakasobura na nona loloma soliwale ka cecere. Au vakadinadinataka e dua na iVakabula dauloloma e dau rekitaka ni da vakayagataka e veisiga na Nona Veisorovaki ena veivakadeitaki malumu ka marau ni da qara donu tu. Au vakadinadinataka e dua na iVakabula dauloloma ka gadreva vakalevu na “nomu yalodei [mo] qaqa tu ena mata ni Kalou” (V&V 121:45) Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

Mai vei Elder Eduardo Gavarret
Ena Vitusagavulu

Io, Turaga, Meu na Muri Kemuni

E sureti keda tiko na Turaga ena nona vakayagataka na vosa bula eso: “Lako mai vei Au,” “Muri au,” “Lako vata kei au.” E veisureti yadua kina me vakayacori.

“**R**aica sa solia na Turaga ki na veimatanitu, na nodra dui vanua kei na vosa me tukuni.”¹ Nikua sa mai vakavotukana tale na ivolanikalou oqo ena madigi oqo meu cauraka na lomaqu ena vosa ni noqu vanua.

Ena yabaki 1975, au a veiqaravi tiko vakacauravou daukaulotu ena Tabana ni Kaulotu mai Uruguay-Paraguay. Ena imatai ni vula ni noqu kaulotu, rau a vakarautaka na iliuliu ni iwasesewase e dua na itaviqaravi me vakaraitaki kina e dua na ivakavuvuli ni kosipeli. A vesu yadua na matadra na daukaulotu ni iwasesewase, ka tukuni me keimami muria na sala ki na olo ni soqo. A tukuni me keimami rogoca na domona e dua na iliuliu, na domo keimami a rogoca ni bera na lako. Ia, a vakaroti ni gauna ni ilakolako oqo, keimami na rogoca e vica na domo me na tovolea me vakasesei keimami ka muataki keimami tani mai na salatu.

Ni oti e vica na miniti ni rogo domo eso, na veivosaki, kei na—kena gauna e loma—a voqa mai e dua na vosa, “Muri au,” Au yalodei niu sa muria na domo dodonu. Ni keimami sa yacova na olo ni soqo e valenilotu, keimami a

kauta laivi na ubinimata. Niu sa luvata, au raica ni a rua na ilawalawa kau a tiko ena ilawalawa a rogoca na domo cala. “E via tautauvata sara ga kei na domo dodonu,” au a kaya lo.

Na ka o ya ena 39 na yabaki sa oti a solegi au tu vakadede. Au a kaya lo, “Sega tale vakadua, au na muria na domo cala.” Au a qai kaya lo, “Io, Turaga, meu na muri Kemuni.”

Au via tukuna na ka oqo vata kei na veisureti vinaka ni iVakabula vei keda:

“Oi au na ivakatawa vinaka, ia kau sa kilai ira sa noqu. . . .

“Sa rogoca na noqu vosa ko ira na noqu sipi, ia kau sa kilai ira, ka ra sa muri au.”²

Na veisureti mo “muri Koya” sa veisureti e rawarawa duadua, dodonu, ka kaukauwa eda rawa ni ciqoma. E lako mai ena dua na domo e matata ka sega ni rawa me veivakasesei.

E sureti keda na Turaga ena nona vakayagataka na vosa bula eso: “Lako mai vei Au,” “Mo Muri au,” “Lako vata kei au.” Ena vosa yadua oqo e sega ni veisureti wale; e veisureti yadua kina me vakayacori. Sa tukuni raraba yani vei ira na kawatamata kecega mai vua